

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1

Titlul prezentului act normativ

LEGE

privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare

Secțiunea a 2-a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Schimbările privind organizarea muncii ar trebui să permită integrarea avantajelor competitive ale lucrătorilor vârstnici, inclusiv experiența vastă a acestora. O viață activă mai lungă ar fi, de asemenea, obținută prin îmbunătățirea politicilor de resurse umane a celor care urmează să se pensioneze la îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege. În acest sens, se impune o politică de flexibilizare a raporturilor de muncă și după îndeplinirea condițiilor legale de pensionare.

Cu toate acestea, pornind de la criteriul vârstei persoanei, legislația în vigoare limitează dreptul la muncă în cazul persoanelor care doresc să continue activitatea, legea impunând încetarea forțată a raporturilor de muncă sau de serviciu la îndeplinirea condițiilor de pensionare.

Legea nr. 53/2003 - Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, reglementează vârsta minimă de încadrare în muncă, de 16 ani, persoana care a împlinit această vârstă fiind prezumată a avea capacitate biologică de muncă, dar nu prevede o vârstă maximă la care capacitatea de muncă poate fi prezumată a fi pierdută. În consecință, îndeplinirea condițiilor de pensionare, indiferent de sistemul de pensii din care provine pensionarul, generează încetarea raportului de muncă sau de serviciu, fără a recunoaște posibilitatea acestuia de continuare a activității.

Prin Decizia nr. 1.414/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 796 din 23 noiembrie 2009, Curtea Constituțională a reținut că nicio dispoziție constituțională nu împiedică legiuitorul să reglementeze opțiunea oferită salariaților de a continua activitatea în condițiile suspendării plății pensiei, cu condiția ca o asemenea măsură să se aplice în mod egal pentru toți cetățenii, iar eventualele diferențe de reglementare să aibă o rațiune licită.

În prezent, pensionarii sistemului public de pensii, pensionarii sistemului pensiilor militare de stat și beneficiarii pensiilor speciale pot să își desfășoare activitatea profesională concomitent cu încasarea veniturilor din salarii finanțate integral sau majoritar din bugetul de stat sau bugetul asigurărilor sociale de stat.

Prin opțiunea de a continua activitatea după îndeplinirea condițiilor legale de pensionare se urmărește valorificarea competențelor celor care au o vastă experiență pe piața muncii, prin crearea unui cadru legal care să permită persoanelor vârstnice să rămână active. Astfel, îmbătrânirea activă poate reduce cheltuielile publice, reducând presiunea pe bugetul asigurărilor sociale și poate produce venituri bugetare actuale și viitoare mai mari, ce conduc la creștere economică, dezvoltarea unei societăți mai cuprinzătoare, în care toate persoanele pot participa la îmbunătățirea vieții.

De asemenea, prin opțiunea de a alege între plata pensiei sau a salariului se asigură repartizarea echitabilă a resurselor bugetare. Sub acest aspect este de menționat faptul că particularitățile locului de muncă determină reducerea vârstei standard de pensionare cu până la 13 ani, în sistemul pensiilor

militare de stat și cu până la 12 ani, în sistemul public de pensii, fapt ce favorizează pensionarea înainte de împlinirea vârstei standard de pensionare.

În urma analizării integrate a informațiilor gestionate de Casa Națională de Pensii Publice, respectiv datele aferente Declarațiilor 112 depuse de angajatori pentru luna noiembrie 2020 și datele aferente beneficiarilor sistemului public de pensii, cu datele comunicate de către Ministerul Finanțelor Publice la data de **01.01.2019** privind codurile fiscale ale autorităților și instituțiilor publice centrale și locale indiferent de modul de finanțare și subordonare, precum și cele ale regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și societăților comerciale la care capitalul social este deținut integral sau majoritar de stat ori de o unitate administrativ teritorială, au rezultat următoarele:

- total asigurați declarați în D112: 5.509.379 persoane, din care, cu contract de muncă/raport de serviciu: **5.337.535 persoane**, din care: **102.375 persoane** cu vârsta ≥ 65 ani la 01.01.2020 din care pensionari: **88.134, 28.271 persoane** cu vârsta ≥ 70 ani la 01.01.2020, din care **pensionari: 26.954.**

1 Prezentul act normativ transpune legislație comunitară. Nu este cazul.

2. Schimbări preconizate

Propunerea de act normativ are ca obiect de reglementare posibilitatea acordată salariaților care au și calitatea de pensionari ai sistemului public de pensii, inclusiv pensii de serviciu sau ai sistemului pensiilor militare de stat de a opta între continuarea activității și încetarea raportului de muncă sau a raportului de serviciu.

Având în vedere constrângerile bugetare și reducerea costurilor suportate din bugetul de stat în privința cheltuielilor de personal, proiectul de lege propune o revizuire a legislației aplicabile în cazul cumulului pensiei cu salariul și o alternativă prin care un angajat din sistemul public poate opta între pensie și veniturile salariale aferente raportului de muncă. De aceea, în sistemul public, posibilitatea continuării activității este însoțită de suspendarea plății pensiei.

În acest sens, menționăm Decizia Curții din 20 martie 2012, pronunțată în cauza Ionel Panfile împotriva României (paragrafele 17-25), în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că măsura interzicerii cumulului pensiei cu salariul este prevăzută de lege și urmărește un scop legitim, respectă justul echilibru între interesele generale ale comunității și protecția drepturilor fundamentale ale indivizilor, precum și faptul că, în domeniul social, statul dispune de o marjă largă de apreciere.

În vederea realizării cerinței justului echilibru, între cerințele interesului general al populației și cerințele de protecție a drepturilor fundamentale ale individului, trebuie stabilită posibilitatea exprimării opțiunii între acordarea pensiei, cu încetarea activității sau acceptarea suspendării plății pensiei pe durata continuării activității. În această situație pensionarii din sistemul public au posibilitatea să primească fie pensia integrală, fie salariul lunar, integral, corespunzător funcției ocupate, până la împlinirea vârstei de 70 de ani.

În consecință, soluția legislativă propusă nu aduce atingere unor drepturi fundamentale, respectiv dreptului la muncă sau dreptului la pensie. Mai mult, reglementarea vizează atât situația pensionarilor care își desfășoară activitatea în sistemul public, cât și situația pensionarilor care își desfășoară activitatea în sectorul privat.

În plus, reglementarea propusă nu impune restricții în ceea ce privește obținerea pensiei la împlinirea vârstei standard de pensionare. În acest sens, legea recunoaște salariatului opțiunea exclusivă între încetarea raporturilor prin pensionare sau continuarea activității până la 70 de ani. Salariatul care a optat pentru continuarea activității se poate pensiona și înainte de împlinirea vârstei de 70 de ani.

În sistemul bugetar, în măsura în care se optează pentru continuarea raportului de muncă/ raportului de serviciu până la împlinirea vârstei de 70 de ani, exercitarea dreptului la muncă nu este condiționată de

încheierea unui nou contract și nici de acordul angajatorului, însă dreptul la pensie nu va putea fi solicitat simultan.

De asemenea, actul normativ prevede că persoanele pot opta, la cerere, pentru reluarea plății pensiei și încetarea raporturilor de muncă, oricând până la împlinirea vârstei de 70 de ani.

Proiectul de lege reglementează și situația persoanelor care au calitatea de pensionari și care se pot angaja, prin concurs sau examen, cu contract individual de muncă încheiat pe durată determinată sau nedeterminată, după caz, în condițiile legii.

Proiectul de lege propune ca în sistemul public persoanele care desfășoară activități profesionale pe bază de contract individual de muncă, raport de serviciu sau în baza actului de numire în funcție și care își continuă activitatea până la împlinirea vârstei de 70 de ani să poată opta în scris între pensie și veniturile astfel realizate.

În acord cu jurisprudența Curții Constituționale, au fost introduse unele excepții de la regula suspendării pensiei cu veniturile obținute pe durata desfășurării activității.

Sumele încasate necuvenit cu titlu de pensie prin neîndeplinirea obligațiilor prevăzute prin acest proiect de act normativ se recuperează de la pensionari, cu respectarea termenului general de prescripție.

Se introduce obligația angajatorilor de a informa salariații cu privire la drepturile recunoscute de prezenta lege. Neîndeplinirea acesteia se sancționează contravențional cu amendă.

În vederea exercitării dreptului de opțiune pentru continuarea activității până la împlinirea vârstei de 70 de ani au fost necesare modificări ale Legii nr. 53/2003-Codului muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare și ale Ordonanței de urgență nr. 57/2019 Codul administrativ.

Prevederile prezentei legi se aplică și persoanelor care pot continua activitatea după îndeplinirea condițiilor de pensionare stabilite prin următoarele legi speciale:

- Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 144/2008 privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă și a profesiei de asistent medical, precum și organizarea și funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 319/2003 privind Statutul personalului de cercetare-dezvoltare, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 269/2003 privind Statutul Corpului diplomatic și consular al României, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea nr. 223/2015 privind pensiile militare de stat.

Prin urmare, măsura adoptată este proporțională cu situația excepțională care a determinat-o, fiind rezultatul unui echilibru între scopul declarat al legii și mijloacele folosite în realizarea lui, și este aplicată persoanelor aflate în ipoteza normei.

3. Alte informații – Nu este cazul.						
Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al prezentului act normativ						
1. Impact macro-economic Actul normativ nu se referă la acest subiect						
1^1. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat: Actul normativ nu se referă la acest subiect						
2. Impact asupra mediului de afaceri Actul normativ nu se referă la acest subiect						
3. Impact social Din perspectivă socială, proiectul va atrage creșterea numărului de asigurați în cadrul sistemului de asigurări de stat.						
4. Impact asupra mediului Actul normativ nu se referă la acest subiect						
5. Alte informații						
Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani) Actul normativ nu se referă la acest subiect						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat						

b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Nu se produce impact financiar asupra bugetului consolidat.					
7. Alte informații Nu sunt.						

Secțiunea a 5-a

Efectele prezentului act normativ asupra legislației în vigoare

<p>1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ):</p> <p>a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; Nu este cazul.</p> <p>b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții. Nu este cazul.</p>
<p>2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare: Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale: Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>6. Alte informații</p>

Secțiunea a 6-a

Consultările efectuate în vederea elaborării prezentului act normativ

<p>1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului</p>

<p>nr.521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect</p>
<p>5. Informații privind avizarea de către:</p> <p>a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>6. Alte informații</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 7-a</p> <p style="text-align: center;">Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea prezentului act normativ</p>
<p>1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>3. Alte informații</p> <p>Nu sunt.</p>
<p style="text-align: center;">Secțiunea a 8-a</p> <p style="text-align: center;">Măsuri de implementare</p>
<p>1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente</p> <p>Actul normativ nu se referă la acest subiect.</p>
<p>2. Alte informații</p> <p>Nu sunt.</p>

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul **proiect de lege privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare**, pe care îl supunem Guvernului spre aprobare.

**MINISTRUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI
SOCIALE**
Raluca TURCAN

**MINISTRUL LUCRĂRILOR PUBLICE,
DEZVOLTĂRII ȘI ADMINISTRAȚIEI**
Attila-Zoltán CSEKE

VICEPRIM-MINISTRU
Ilie-Dan BARNA

MINISTRUL AFACERILOR
EXTERNE
Bogdan Lucian AURESCU

MINISTRUL FINANTELOR
PUBLICHE
Alexandru NAZARE

MINISTRUL ECONOMIEI,
ANTREPRENORIATULUI ȘI
TURISMULUI

Claudiu-Iulius-Gavril NĂSUI
MINISTRUL ENERGIEI

Virgil-Daniel POPESCU

MINISTRUL INVESTIȚIILOR ȘI
PROIECTELOR EUROPENE

Cristian GHINEA

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII

Vlad Vasile VOICULESCU

MINISTRUL CERCETĂRII,
INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII

Ciprian-Sergiu TELEMAN

MINISTRUL MEDIULUI, APELOR ȘI
PĂDURILOR

Barna TÁNCZOS

VICEPRIM-MINISTRU
Hunor KELEMEN

MINISTRUL AFACERILOR INTERNE

Lucian Nicolae BODE

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

Nicolae-Ionel CIUCĂ

MINISTRUL TRANSPORTURILOR ȘI
INFRASTRUCTURII

Cătălin DRULĂ

MINISTRUL AGRICULTURII ȘI
DEZVOLTĂRII RURALE

Nechita-Adrian OROS

MINISTRUL TINERETULUI ȘI SPORTULUI
Carol-Eduard NOVÁK

MINISTRUL CULTURII

Bogdan GHEORGHIU

MINISTRUL EDUCAȚIEI

Sorin-Mihai CÎMPEANU

MINISTRUL JUSTIȚIEI

Stelian-Cristian ION

